

Sygn. akt III Ca 110/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 kwietnia 2016 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach III Wydział Cywilny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący - Sędzia SO Tomasz Pawlik (spr.)

Sędzia SO Lucyna Morys - Magiera

SR (del.) Maryla Majewska-Lewandowska

Protokolant Marzena Makoś

po rozpoznaniu w dniu 20 kwietnia 2016 r. w Gliwicach

na rozprawie

sprawy z powództwa S. S. (Szczołka)

przeciwko Skarbowi Państwa - Staroście (...)

przy udziale interwenienta ubocznego Spółki (...) Spółki Akcyjnej

w B.

o uzgodnienie treści księgi wieczystej

na skutek apelacji powódki

od wyroku Sądu Rejonowego w Wodzisławiu Śląskim

z dnia 17 września 2015 r., sygn. akt I C 1311/13

1. **oddala apelację;**

2. **nie obciąża powódki kosztami postępowania odwoławczego;**

3. **przyznaje adwokat A. P. od Skarbu Państwa - Sądu Rejonowego w Wodzisławiu Śląskim kwotę 184,50 zł (sto osiemdziesiąt cztery złote pięćdziesiąt groszy), w tym kwotę 34,50 zł (trzydzieści cztery złote pięćdziesiąt groszy) podatku od towarów i usług, tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej świadczonej z urzędu powódce w postępowaniu odwoławczym.**

SSR (del.) Maryla Majewska-Lewandowska SSO Tomasz Pawlik SSO Lucyna Morys – Magiera

Sygn. akt III Ca 110/16

UZASADNIENIE

Powódka, po ostatecznym sprecyzowaniu na rozprawie w dniu 3.09.2015 r., domagała się ustalenia, że treść księgi wieczystej (...), gdzie prawo własności ujawnione jest na rzecz Skarbu Państwa, jest niezgodna z rzeczywistym stanem prawnym i wpisania na jej rzecz prawa własności.

W uzasadnieniu podała, że działka nr (...) została jej zwrócona decyzją administracyjną z dnia 16.05.1997r. Postanowieniem z dnia 22.12.2010 odmówiono jej wpisu prawa własności, a to z uwagi na zapis prawa własności na rzecz Skarbu Państwa oraz użytkownika wieczystego na rzecz Spółki (...) SA w B..

Pozwany Skarb Państwa – Starosta (...) w odpowiedzi na pozew wniósł o oddalenie powództwa i przypozwanie Spółki (...) SA w B..

W uzasadnieniu podał, że działka nr (...) pisana jest w księdze wieczystej nr (...). Decyzją Wojewody (...) z dnia 24.12.1998 stwierdzone zostało uwłaszczenie Kopalni (...) (...)M.” w W.. Jako właściciel wpisany jest Skarb Państwa , a jako użytkownik wieczysty Spółka (...) SA w B., która nabyła prawo na mocy umowy z 22.08.2001r. Zdaniem pozwanego, powódka nie wykazała swego prawa, ponieważ nie wskazała żadnego dowodu prawa własności.

(...) SA w B. przychyliła się do stanowiska pozwanego.

Zaskarżonym wyrokiem Sąd Rejonowy oddalił powództwo i przyznał reprezentującemu powódkę z urzędu pełnomocnikowi wynagrodzenie.

Sąd I instancji wskazał, że podstawę prawną powództwa stanowił art.10 ust.1 ustawy o księgach wieczystych i hipotece, zgodnie z którym w razie niezgodności między stanem prawnym nieruchomości ujawnionym w księdze wieczystej a rzeczywistym stanem prawnym osoba, której prawo nie jest wpisane lub jest wpisane błędnie albo jest dotknięte wpisem nieistniejącego obciążenia lub ograniczenia, może żądać usunięcia niezgodności. Podkreślił też, że ciężar dowodu, że rzeczywisty stan prawny nieruchomości jest inny niż ujawniony w księdze wieczystej, spoczywa na powódce. Powołał się na treść wyroku Sądu Najwyższego z dnia 7 kwietnia 1999 r., I CKN 1079/97, OSNC 1999, nr 11, poz. 189, w którym stwierdzono, że przedmiotem postępowania dowodowego jest ustalenie, czy istotnie zachodzi, pomiędzy ujawnionym w księdze wieczystej a rzeczywistym stanem prawnym nieruchomości, niezgodność uzasadniająca jej usunięcie przez dokonanie prawidłowych wpisów. Ciężar dowodu, że rzeczywisty stan prawny nieruchomości jest odmienny od ujawnionego w księdze wieczystej spoczywa zawsze na stronie powodowej. Wypełnienie tego obowiązku procesowego polega na wykazaniu (udowodnieniu) rzeczywistego stanu prawnego nieruchomości, a więc stanu prawdziwego, co niekiedy łączyć się będzie także z wykazaniem, że podstawa istniejącego wpisu jest pozbawiona mocy prawnej.

Mając powyższe na uwadze ocenił, że powódka nie przedstawiła żadnych dowodów na poparcie swojego żądania. Nie mogła stanowić takiego dowodu przedłożona kserokopia decyzji administracyjnej (wniosek o dopuszczenie dowodu z tego dokumentu Sąd Rejonowy oddalił). Brak było innych wniosków dowodowych po stronie powodowej.

Zauważył także, że brak inicjatywy dowodowej byłby zrozumiałą w stosunku do powódki, która może nie znać obowiązujących procedur prawnych. Wszelako, powódka była reprezentowana przez fachowych pełnomocników, którzy powinni zawnosić Sądowi stosowne wnioski dowodowe.

Wobec powyższego, w ocenie Sądu Rejonowego, powódka nie udowodniła swego roszczenia i dlatego oddalono powództwo (art. 6 k.c. i 232 k.p.c.).

Od opisanego wyroku apelację wniosła powódka, która domagała się jego uchylecia i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania, a także przyznania kosztów zastępstwa procesowego z urzędu. Skarżąca zarzuciła Sądowi Rejonowemu nierozpoznanie istoty sprawy, nadto naruszenie prawa procesowego tj. art.217 § i w zw. z art. 227 k.p.c. poprzez oddalenie wniosków dowodowych oraz art.328 § 2 k.p.c. poprzez sporządzenie uzasadnienia w sposób sprzeczny z tym przepisem.

W odpowiedzi na apelację interwenient uboczny wniósł o oddalenie apelacji i zasądzenie na jego rzecz kosztów postępowania odwoławczego.

Sąd Okręgowy zważył:

Apelacja nie zasługiwała na uwzględnienie.

Nie ma racji skarżąca, gdy zarzuca Sądowi Rejonowemu nierozpoznanie istoty sprawy.

Pojęcie nierozpoznania istoty sprawy interpretowane jest jako wadliwość rozstrzygnięcia polegająca na wydaniu przez sąd pierwszej instancji orzeczenia, które nie odnosi się do tego, co było przedmiotem sprawy, bądź na zaniechaniu zbadania materialnej podstawy żądania albo merytorycznych zarzutów strony z powodu bezpodstawnego przyjęcia, że istnieje przesłanka materialnoprawna lub procesowa unicestwiająca roszczenie (postanowienie Sądu Najwyższego z 2.07.2015 r. sygn. akt V CZ 39/15). Do nierozpoznania istoty sprawy nie dochodzi natomiast w razie nieuwzględnienia powództwa (wniosku) z przyczyn merytorycznych, spowodowanych przyjęciem, chociażby na skutek błędnej oceny sądu, że nie zostały spełnione przesłanki zawarte w normie materialno prawnej warunkujące udzielenie powodowi (wnioskodawcy) ochrony prawnej (postanowienie Sądu Najwyższego z 22.06.2015 r. sygn. akt I PZ 8/15)

W zaskarżonym wyroku Sąd Rejonowy odniósł się do żądania pozwu, uznając je za bezzasadne wobec niewykazania przez stronę powodową, że stan prawny ujawniony w księdze wieczystej jest niezgodny z rzeczywistym stanem prawnym. Nie może być zatem mowy o nierozpoznaniu przez ten sąd istoty sprawy i zastosowaniu przez sąd odwoławczy art.386 § 4 k.p.c..

Nie potwierdziły się także zarzuty dotyczące naruszenia przez Sąd I instancji przepisów prawa procesowego.

Skarżąca upatrywała takiego naruszenia w oddaleniu przez Sąd Rejonowy jej wniosków dowodowych. W tym zakresie należy zauważyć, że na rozprawie w dniu 3.09.2015 r. Sąd I instancji oddalił wniosek dowodowy powódki w przedmiocie decyzji z dnia 16 maja 1997 r. k.13 oraz wnioski strony powodowej o określenie terminu do przedłożenia uwierzytelnionej kopii tej decyzji oraz o zobowiązanie strony pozwanej do złożenia aktu notarialnego powołanego w odpowiedzi na pozew. Obecna na rozprawie pełnomocniczka powódki będąca adwokatem nie zgłosiła w związku z tymi postanowieniami dowodowymi zastrzeżeń w trybie art.162 k.p.c.. W tej sytuacji strona powodowa utraciła możliwość powoływania się w apelacji na ewentualne uchybienia Sądu Rejonowego związane z wydaniem tych postanowień. Dopiero bowiem w wypadku oddalenia konkretnego wniosku dowodowego i zgłoszenia w sposób odpowiadający prawu, a zatem z przedstawieniem odpowiedniej argumentacji prawnej zastrzeżenia w trybie art. 162 k.p.c., przy wpisaniu treści tegoż do protokołu rozprawy, możliwym byłoby przedstawienie w apelacji skutecznego zarzutu niewyjaśnienia wszystkich istotnych okoliczności sprawy oraz naruszenia powołanych w uzasadnieniu apelacji przepisów postępowania. Tylko bowiem poprzez tak sformułowany zarzut apelujący może kwestionować niezasadne w jego odczuciu oddalenie wniosku dowodowego, przeciwko któremu oponował i to w sposób pozwalający sądowi pierwszej instancji na zmianę postanowienia w toczącym się przed nim postępowaniu, a nie w przyszłym postępowaniu apelacyjnym, swojego stanowiska co do dopuszczenia określonego dowodu na jednoznacznie określonej, istotnej dla sprawy okoliczności (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie z 24.11.2015 r. sygn. akt III AUa 795/15).

Apelująca twierdziła także, że uzasadnienie wyroku nie spełnia wymogów ustawowych, gdyż nie wskazuje faktów, które są uznać za udowodnione. Zarzut ten także nie znalazł potwierdzenia w postępowaniu apelacyjnym. Sąd Rejonowy wyraźnie bowiem wskazał w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, że wobec braku inicjatywy dowodowej po stronie powodowej reprezentowanej przez fachowego pełnomocnika żadna z okoliczności przytoczonych w pozwie nie została udowodniona.

Z tych wszystkich względów, gdy apelacja okazała się bezzasadna, na podstawie art.385 k.p.c. orzeczono jak w sentencji.

Powódka jest osobą niepełnosprawną, która była zwolniona od ponoszenia kosztów sądowych i dla której ustanowiono adwokata z urzędu, gdyż nie jest w stanie ponieść jakichkolwiek wydatków bez uszczerbku dla swojego utrzymania. W tej sytuacji, mając także na uwadze charakter sprawy, na zasadzie art.102 k.p.c., nie obciążono powódki kosztami postępowania odwoławczego poniesionymi przez interwenienta ubocznego.

Reprezentującemu powódkę z urzędu adwokata, który złożył oświadczenie, że koszty świadczonej z urzędu pomocy prawnej nie zostały uiszczone w całości lub w części przyznano stosowne wynagrodzenie od Skarbu Państwa przy zastosowaniu § 19 w zw. z § 8 pkt 8 i § 6 pkt 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu.

SSR (del.) Maryla Majewska-Lewandowska SSO Tomasz Pawlik (spr.) SSO Lucyna Morys-Magiera